

IZHAJA VSAK DAN

tedaj ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 svč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, Št. Peter, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 svč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih navodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelak uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Platljivo in utoljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorako.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nedeljske izdatke „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 2-20, za pol leta Kren 1-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepranekvana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Iskajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročilom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Polno-branilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Bosanski deželni zbor.

SARAJEVO 15. Deželni zbor je danes dovršil razpravo proračuna finančne uprave. Potem je pričela razprava o naslovu: notranja uprava.

Nov volilni zakon na Portugalskem.

LIZBONA 15. — Uradni list je priobčil volilni zakon za volitev poslancev v ustavodajno narodno skupščino. Volitve bodo tajne in direktne.

Maroko.

TANGER 15. — Iz oficijelnih poročil je razvidno, da se je položaj od zmage dne 7. marca zboljšal.

Rusija in Kitajska.

PARIZ 15. „New-York Herald“ poroča iz Petrograda: Ruski oddelki konjenišva in topništva so pripravljani, da prestopijo kitajsko mejo na prvi znak in da marširajo v Kulgijo.

Sneg.

DUNAJ 15. Na železniški progi Trst-Dunaj in sicer v alpskih krajih je v minoli noči zapadlo mnogo snega. Telefonična služba je pretrgana.

Ciklon.

LUCCA 15. Danes zjutraj je razsajal v Viareggio silen ciklon, ki je napravil veliko škodo na hišah in ladjah. Ena oseba je bila ubita; 30 jih je bilo baje ranjenih, med temi nekoliko težko. Karabinieri so zapričeli pomožno akcijo.

FLORENCA 15. — „Nuovo Giornale“ poroča iz Viareggio: Ciklon je vrgel ob tla mnogo oseb na ulicah. Več poslopij je bilo razdejanih. Delavnice za marmor, kjer je bilo zaposlenih 150 delavcev, so bile razdejane; pri tem je bilo 15 delavcev več ali manj ranjenih. Stanje enega delavca je obupno. Prebivalstva se je polastila velika panika.

VIAREGGIO 15. Ciklon je poškodoval hiše v okolici pristanišča in je popolnoma razdejal Guarnerijeve delavnice za marmor, kjer je bila ena oseba ubita, 12 težko in 20 lahko ranjenih. Ciklon je nekaterim hišam odnesel strehe. Več hiš, ki jih še le gradijo, se je zrušilo. Zdi se, da ni bilo drugih človeških žrtev razun delavcev v delavnicah za marmor.

Kuga.

HARBIN 15. Kuga je skoraj prenehala. V zadnjem tednu je tukaj in v Fudsišanu umrlo 14 oseb. 17 trupel so našli. V notranjem delu dežele se je položaj tudi zboljšal.

Rim 15. Avstro-ogrski poslanik pri Vatikanu grof Szecsen je danes opoldne odpoval v Pariz, kjer prevzame mesto avstro-ogrskega poslanika.

Petrograd 15. — Sasonov je imel nemirno noč. Njegovo stanje je nespremenjeno.

Dunaj 15. „Kor. Wilhelm“ poroča: Nemški prestolonaslednik in njegova soproga prideta dne 9. aprila na povratku iz Egipta na Dunaj obiskat cesarja Fran Josipa. Vsprejeta bosta oficijelno in se nastaneta v Schönbrunu. V Berlinu odpotujeta dne 10. aprila.

PODLISTEK.

Udovica.

Povest iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomič. Poslov. Štefan Klavs.

„Kaj se mu more zgoditi?“ je vprašal Ignacij boječ.

„Kaj vem?“ je zmignil, nekako otrsaje, Najsič z rameni. „Ta nemški Čeh, ali češki Nemec ne zaupa nobenemu svojih namer. Jaz ga sicer nisem vprašal, a kar sem mogel, to sem storil tudi brez vas za vašega brata. Priporočil sem ga milosti predsednika komisije.“

„Najiskrenejša hvala vam, domine gratiosissime,“ se je globoko naklonil Ignacij. „Obljubil mi je, da ga ne bo sodil ex contumacia, če pride tudi po določenem roku pred komisijo, ali priti mora!“ je pristavil Najsič.

„Kdo mu naj to sporoči, ko se ne ve, kje je?“ je menil Ignacij.

„Iščite ga!“ je spregovoril Najsič. „Pisma piše iz Karlovca, torej mora biti tam nekje.“

„Ubogal vas bom, gospod!“ je rekel Ignacij po kratkem premisleku. „Takoj odi-

Državni zbor.

Proračunski odsek.

DUNAJ 15. Proračunski odsek je nadaljeval razpravo o proračunu notranjega ministerstva.

Minister za notranje stvari grof Wickenburg je govoril o potrebi reforme uprave in je napovedal, da predloži v kratkem predlogo glede mandatnega postopanja. Minister je izjavil, da bo v okvirju razpoložljivih državno-financijskih sredstev skrbel za pomnožitev okrajnih oblastnij.

Glede pritožeb o ljudskem štetju je minister naglašal, da se je vzlic vsem prizadevanjem oblastnij in neštevilnim navodilom ministerstva, izdanih v interesu absolutne čistosti in nepristranosti napravilo ob izvedbi toliko mnogovrstnih napak, da absolutno treba na podlagi storjenih izkušenj pred prihodnjim ljudskim štetjem to vprašanje temeljito preštudirati, po katerih načelih naj bi se napravilo ljudsko štetje.

Posl. vit. Vuković je omenil, v kakem kritičnem položaju da se nahajajo slovenske občine v Istri, ker jim ni hotel deželni odbor potrditi proračunov. Pozval je vlado, naj energično poseže vmes. Nadalje se je govornik pritoževal, da ni bil izveden gospodarski program za gospodarsko povzdigo Istre. — Potem je govorilo še več govornikov, nakar je bila debata odgodjena na jutri.

Brambeni odsek.

DUNAJ 15. Brambeni odsek je nadaljeval specialno debato o zakonskem načrtu glede osnutja zbora odsluženih vojakov. — Prihodnja seja bo jutri.

Bančni odsek.

DUNAJ 15. Bančni odsek je dovršil generalno debato o bančni predlogi in je sklenil preiti v specialno debato. Poročevalcem je bil izvoljen posl. Morsey.

Deželna uprava v Istri.

Odgovor dežel. glavarju dru. Rizziju in dežel. odbornikom: dru. Dragotinu Apollonio, dru. Nevinku Chersichu in Franu Salata.

Povodom poznane govora člana gospodske zbornice dra. pl. Grabmayrja v avstrijskih delegacijah, so gori navedeni gospodje objavili nekaj popravkov dejstev, ki jih je navel omenjeni delegat. Razvila se je huda polemika, v kateri so rečeni gospodje — a brez deželnega glavarja — podali drugo izjavo, v kateri trde, da je resničnost njihovih navedb v prvi izjavi nepobitna.

Ozirom na to objavlja podpisana kakor člana istega deželnega odbora sledečo

IZJAVO:

1) Res je, kakor povdarjajo naši spoštovani kolegi v deželnem odboru, da sestava deželnega zbora istrskega temelji na razmerju, določenem v zakonu od 17. maja 1908 št. 17; ali istotako obstoji dejstvo, da so vsled nelojalnega nastopa Italijanov na volitvah v Puli Slovani izgubili en mandat!

Da-li pak razmerje 19 (slovenskih): 26 (italijanskim) deželnim poslancem odgovarja etničnim odnošajem v deželi (okolo 190.000 Slovanov proti 140.000 Italijanov), o tem naj sodijo drugi. Vsakako morava omeniti okolnost, da italijanska večina, vladajoča toliko v deželnem odboru kolikor v vseh

dem v Karlovec, da poiščem brata. Če ga dobim, kaj naj storim z njim?”

„Povejte mu, da naj pride v Zagreb, ali ga pa sami privedite, če ne bo hotel iti,“ je odgovoril Najsič.

Ignacij je šel takoj drugi dan s sinom Krištofom v Karlovec. Tamkaj je obiskal več gradov, povprašajoč povsodi po bratu. Ni hče mu ni vedel povedati o beguncu, ki se ni upal iskati zavetja pod plemiško streho. Ni hče ni vedel za njegovo bivališče, a očito je bilo, da je nekje v Karlovcu, ali v bližini njegovi, ker od tamkaj so prihajala pisma.

Prišel je na idejo, da se je begunec utegnil skriti v kakem samostanu, ker ti so bili vedno zatočišče vsem preganjanim. V Karlovcu je bil samo en samostan frančiškanskih, v okolici pa samostan pavlinov v Kamenskem. Ignacij je šel najprvo v frančiškanski samostan; tu so ga prepričali, da se za njihovim zidovjem ne skriva nikak begunec, in da oni tudi ne bi hoteli dati zavetja osebi, ki jo preganja oblast. „Mi smo v mestu,“ so mu odgovorili frančiškani, „kjer sedi karlovški general, s katerim se ni šaliti.“

Ignacij se je domenil s sinom, da pojedeta drugi dan v Kamensko, da tamkaj poiščeta brata. Prišedša v samostan, so ju ustavili na poti, čeprav sta hotela iti k

upravnih organih, jako zanemarja blagostanje slovenskega prebivalstva, torej večine Istranov, v narodnem, kulturnem in gospodarskem pogledu.

In to je očevidno hotel povdariti delegat g. dr. pl. Grabmayr.

2) Isti gospod delegat je nadalje povdarjal, da jezik večine istrskega prebivalstva niti ne obstoji v deželnem zboru. To je, žalibog, resnica vkljub vsemu naporu — najnih kolegov in dežel. odboru, da bi nekoliko ublažili to stvar. Dovolj je, ako vzamemo v roke oficijelne in stenografične zapisnike sej istrskega deželnega zbora, da se prepričamo, da je gospod dr. pl. Grabmayr govoril resnico. V teh zapisnikih ne nahajamo zabeležene niti ene slovenske besede, niti ene slovenske vloge! Kar je bilo predloženo v slovenskem jeziku, tega ne jemlje v obzir deželnozborski predsednik dr. Rizzi, dočim se pismene vloge prevajajo na italijanski, da še le v tem jeziku prihajajo v razpravo in zapisnik.

In to se dogaja še danes, da-si so bile že v letih 1895 in 1899 izdane najviše resolucije na predsedništvo sabora, s katerimi je bila odredena sankcija sklepov, storjenih od italijanske večine glede določanja italijanskega kakor jedinega razpravnega jezika v deželnem zboru Istre.

Jezikovni ekskluzivizem vlada tudi v deželnem odboru in pri vseh deželnih zavodih, da-si je v tem pogledu c. kr. državno sodišče se svojimi rešitvami že iz leta 1888 dalo prav slovenski zahtevi, da se slovenske vloge reševajo v slovenskem jeziku.

3) Trditve g. delegata dra. pl. Grabmayra, da so istrski Slovani zanemarjeni tudi na polju nauka ter da nad petdeset prošenj za osnovanje šol, da-si so zrele za reševanje, že več let leži nerešeno pri deželnem odboru, odgovarja, žalibog, resnici v popolni meri.

Ker kasneje deželni proračun ni bil ustavno odobren, hočeva — v dokaz gornje resnice v enem pogledu — vzeti za podlago zaključni račun za leto 1908.

Iz tega izhaja, da od K 858.168-63 izdanih v naučne svrhe, je bilo vporabljenih:

- a) za ljudske šole z 292 italijanskih in samo 185 slovenskih razredov skupno K 611.951-10, torej za Italijane več „ 140.244—
- b) za izključno italijanske srednje šole in eno gospodarsko šolo „ 113.307—
- c) za italijanski občinski gimnazij v Puli „ 15.000—
- d) za italijanske obrtne in strokovne šole (za take slovenske samo K 1000) „ 16.240—
- e) za podpore Italijanom (za take Slovanom samo K 2950) „ 21.450—
- f) za družbo Lega Nazionale „ K 10.000—

Torej preko K 300.000— več za Italijane, nego za Slovence, kateri poslednji tvorijo večino prebivalstva istrskega. Ali še nekaj. V Istri je sedem okrajnih šolskih svetov, v katere imenuje deželni odbor po tri člene. Stoji pa dejstvo, da je deželni odbor vseh 21 členov imenoval iz italijanske stranke, kar se gotovo ne kaže kakor znak pravič-

predstojniku, da bi se v njegovi sobi pogovorili. Tega jima niso dovolili, temveč je prišel sam predstojnik vprašat ju, česa želita.

„Ko je predstojnik izvedel, po kakem poslu sta prišla gospoda Domjaniča, je prišel v nemalo zadrego.“

„Čudim se,“ je govoril pater z negotovim glasom. „Kako sta mogla gospoda priti do tega, da se tukaj skriva njuni begun. Morda je kdo vama rekel, in gospoda mislita, da begunec ne more biti nikjer drugje, nego za tem obzidjem.“

„Od nikogar nisva ničesar izvedela,“ je odgovoril Ignacij, „veva pa, da so bili samostani vedno refugium peccatorum (priežališče grešnikov), pa sva mislila, da se je tudi najin brat tu skrila.“

„Ali sta gospoda poslana od oblasti, da tukaj iščeta v samostanu?“ je vprašal pater zvito, kateremu je prihod Domjaničev bil zelo neljub.

„Nisva poslana od oblasti,“ je rekel Ignacij, „a komisija vendar ve, da sem šel iskat brata. Delam to svojevoljno, ker hočem brata rešiti od večje nevarnosti, ki ga čaka, če se bo še dalje skrival ter ne bi prišel pred komisijo. Njemu se more takrat pomagati, če čim prej pride v Zagreb, ker če ga obsodijo ex contumaciam, more zgubiti plemstvo in posestvo, morda tudi glavo.“

nosti, posebno ne v krajih, po večini slovenskih (kakor n. pr. v Krku, Voloskem in Pazinu).

Kar se pa uče nerešenih prošenj za ustanovljenje šol, bi najini kolege hoteli stvar opravičiti s tem, da z ene strani navajajo strašilo takozvanih „šol manjšin“, a z druge se sklicujejo na pretvezno težko finančno stanje dežele.

Šole manjšine? To je pojem, ki ga naši zakoni ne poznajo; ti določujejo nedvomno: kdaj, kako in kje je ustanoviti kako šolo, ter ne delajo razlike med večino in manjšino.

Ali pogledimo, za katere kraje gre tu. Tu so v prvi vrsti mesta Pula, Mali Lošinj, Veliki Lošinj in Cres. V zadnjih dveh je prebivalstvo po ljudskem štetju od l. 1900 po večini slovensko, a v prvih dveh, posebno v Puli, štejejo Slovani na tisoče in imajo sedaj privatne šole v svojem jeziku, ki jih obiskuje na stotine šolskih otrok. Vse druge prošnje za ustanovljenje šol se nanašajo na kraje, ki so čisto ali skoro čisto slovenski.

Niti finančno stanje dežele ni tako slabo, da bi se morale radi teže odrekati šole. V tem pogledu bodi omenjeno najprej, da se z ustanovitvijo slovenskih šol v mnogih krajih zniža trošek za italijanske šole. Pak povdarjava, da so vendar bila sredstva, ko so sklenili podporo razstavi v Kopru, ali deželnim uradnikom radi draginje, ali, ko se jim je zdelo, da treba nakupiti nova zemljišča — za deželni poljedelski zavod.

Celó šolske takse so bile uvedene, da se — to je bilo tedaj izrecno naglašeno — dobijo sredstva za ustanovljanje novih šol.

Daleč od naju je misel, da bi branila vlado, ki daja v šolske namene v Istri bori prispevek K 47.412—, ali ta okolnost ne more nikakor opravičiti postopanja glede nerešenih prošenj za ustanovljanje šol.

Morava še pridodati, da ne bi vse šole, ki se imajo ustanoviti, hkratu stopile v življenje, ker še vedno obstoji v Istri pomanjkanje šolskih poslopij in učiteljskih moči.

Italijanska večina deželne uprave zlorablja svojo moč tudi na gospodarskem polju — je menil delegat dr. pl. Grabmayr. Naši kolege v deželnem odboru odbijajo to trditve s tem, da navajajo, kako so vsi sklepi današnjega deželnega odbora v tem pogledu storjeni enoglasno, torej s privoljenjem slovenskih prisednikov.

Ne verujeva, da je hotel dr. pl. Grabmayr omejiti svojo sodbo na delavnost sedanjega odbora, niti ne morejo najini kolege govoriti o enoglasnosti sklepov za dobo izza oktobra 1910. Ali, kar se tiče časa od avgusta 1909 pa do oktobra 1910 — sedanjí deželni odbor je bil izvoljen v deželnozborski seji 31. julija 1909 — se enoglasnost sklepov daja razlagati s tem, da sva imela midva drdno prepričanje, da novi deželni red stopi v popolno krepost tudi v pogledu uporabe deželnih sredstev (§ 25.)

Deželnozborsko zasedanje, sklicano v oktobru 1910, je razbistrilo položaj: italijanska deželnozborska večina ni hotela rednega deželnega proračuna, ni hotela spoštovati zakonov glede rabe jezika in tako je nehala idla enoglasnosti sklepov.

Prej omenjeni zaključni račun za leto 1908 razjasnjuje v ostalem razmerje, v katerem sta obe deželni narodnosti deležni deželnih sredstev in morajo tudi spoštovana gospoda kolege priznati, da večina rubrik v njem se še vedno skoro niti ne dotika Slovanov.

5) Kako si naši kolege v deželnem odboru in njihovi somišljeniki predstavljajo skupno življenje in delovanje v Istri, izhaja iz brošure „Mir ali vojna“, ki so jo izdali slovenski poslanci v istrskem deželnem zboru. Iz te brošure more vsak nepristranski človek crpiti pouk, da novi čepi in novi zakoni bi morali — po umevanju vladajoče italijanske stranke — pomenjati za Slovence povratek v srednjeveške čase. Ali tudi Slovanom ni smeti štetí v zlo, ako tudi oni hočejo naprej in ne nazaj!

Clara pacta, boni amici!

POREČ, dne 12. marca 1911.

Ante Andrijič, dr. Ivan Zuccon deželna odbornika.

Kriza na Hrvatskem.

Zagreb, 14. III.

—B— Ogrski ministerski predsednik grof Khuen je dovolil pogovor sotrudniku „Pesti Hirlapa“ o hrvatskem vprašanju. V tem razgovoru je Khuen odkril stališče Ogrske nasproti Hrvatim. Hrvatje morajo biti mirni, morajo biti krotki in storili bi najpametneje, da se povsem pokore banu Tomašiću. Nobena opozicija, nobena graja jim ne bo nič koristila. Tako žele Madjari.

Koalicija hoče — je rekel grof Khuen

dalje — revizijo nagodbe. Da se izvedejo dogovori glede revizije nagodbe, za to on ne more jamčiti, kakor tudi ban Tomašić ne more jamčiti za uspeh revizijoualnih pogajanj. On ne vsprejme odgovornosti ne za uspeh, ne za nevspeh teh pogajanj.

Nadalje je rekel Khuen, da tudi glede železniške pragmatike ogrska vlada ne pusti, ker noče žrtvovati svojega ugleda! Ti glasovi, čeprav so nepovoljni, so vendar kakor odkrita beseda ogrskega min. predsednika, govori koristni za hrvatski narod. Nepovoljni so, ker min. predsednik govori odkrito, da Hrvatje vzlic svoji veliki triletni borbi ne dobijo nič. Koristni pa so, ker je sedaj razkrito delovanje bana Tomašića. Khuen je odkrito povedal, da Tomašić ne more in da ni ne doseže. Banovi pristaši, osobito takozvana „slavonska opozicija“, ki je mislila, da Tomašić doseže sanacijo nagodbenih kršenj, so se motili. Sedaj se nahajajo na razpotju.

Ti glasovi morejo le ojačiti hrvatsko-srbsko koalicio za nove borbe za narodne pravice in za zadoščeje radi kršenja hrvatsko-ogrsko nagodbe.

Obenem je Khuen izjavil, da Tomašić, ako mu sabor ne odobri proračuna, razpusti sabor in razpiše nove volitve. To smo mi že davno naglašali, ali Tomašić si menda še ni dovolj sondiral terena. Zato zavlačuje, da pride glasovanje o proračunu na dnevni red. Koalicio, računajoč z razpustom sabora, je že opozorila svoje zaupnike po deželi na eventuelne nove volitve ter jih je pozvala, da začno z delovanjem v tem pogledu.

Hrvatskim ministrom bi imel postati veliki župan Dedović, ki se nahaja že mesec dni v Budimpešti.

V saboru trajajo še vedno adresna debata. Ob enem razpravljajo tudi vprašanje zvišanja učiteljskih plač.

Ustaja v Meksiku.

Meksiko in Japonska.

Iz New-Yorka zadržajo na podlagi nekega ameriškega konzularnega poročila, da je japonska transpacificna parobrodna zveza, ki je kljub obliki delniške družbe, državno podjetje, že takorekoč edina z meksikansko narodno železnico, da ta dovoli japonski družbi ustanovitev pristanišča za nakladanje oglja v Meksikanskem zalivu.

Nevarnost vojne med Japonsko in Združenimi državami.

Neki južnoameriški diplomat je izjavil, da obstoji nevarnost vojne med Japonsko in Združenimi državami. Japonska da si želi pridobiti Filipine in Havaj. Ako pa Japonska resno misli na vojno, bi jo morala začeti čimprej, to je, predno bo dograjen panamski kanal, torej še pred pretekom prihodnjih petih let. Ko bi Združene države res hotele nastopiti proti neodvisnosti Meksike, bi bila vsa latinska Amerika s svojimi simpatijami na strani Japonske.

Boji med ustaši in vladnimi četami.

Polkovnik Madar, po svojih udeležbah v revolucijah v Handuru in Nikaragua prošli pustolovec, opisuje boj, ki se je vršil med vladnimi četami in ustaši pri Casas grandes. Na vsaki strani se je borilo po več sto mož. Dva Amerikana sta baje ubila vsak po 10 Meksikancev, a slednjič sta bila sama ubita.

Nekateri ustaši in njih tovariši so metali dinamite bombe, ki so jih prižgali s svojimi smotkami. — Treba biti ravno Amerikanec, da se to veruje.

Revolucionarno gibanje v Veracruzi.

NEW-YORK 15. Glasom nekega privatnega poročila „New-York Herald“ je včeraj predpoludne izbruhnila ustaja v Veracruzi. En Amerikanec je bil ubit, šest redarjev pa ranjenih. Iz ječ je ušlo 70 jetnikov. V pristanišču se nahajajoča vojna ladija in pomoščaki so prišli civilnim in vojaškim oblastnjim na pomoč. Francoske interese bo ščitila francoska vojna ladija.

Dnevne novice.

Na rimski univerzi bodo prihodnje leto ustanovljeni stolici dveh slovanskih jezikov in slovstev: za ruski in srbski.

Nemški svobodomiselní poslanci mislijo prirediti o priliki 50-letnice italijanskega kraljstva skupen izlet v Rim, da s tem pokažejo Italijanom svoje simpatije. Dotlej menijo, da bo vprašanje o pravni fakulteti definitivno rešeno in bi o tej priliki prinesli Italijanom iz kraljstva to veselo novico. Ako pa to vprašanje do tedaj ne bo rešeno, pojdejo nemški poslanci vseeno v Rim, a se izogonej vsem oficijelnim svečanostim.

Potovanja srbskega kralja. — Belligrajska agencija poroča, da misli kralj Peter v aprilu obiskati v Parizu predsednika francoske republike. Vesti o potovanju kralja na Dunaj so neresnične.

Srbo-hrvatski dijaški kongres. — Iz Belegrada poročajo, da so dijadi tamošnjega vseučilišča sklenili prirediti srbo-hrvatski kongres.

Abdul Hamid je hotel pobegniti? — Bivši sultan Abdul Hamid je hotel pobegniti in je v ta menen podkupil nekaj vojakov.

Zaroto pa so razkrili s tem, da je neki častnik očital vojakom, da so premalo skrbni, na kar mu je eden vojakov odgovoril nepristojno. Častnik je vojaku zato dal klofuto, na kar ga je vojak brez družega ustrelil. Vojak je bil seveda aretiran in je potem razkril vso zaroto.

Položaj v Črnigori. Položaj v Črnigori se daja označiti na sledeči način: Črnogora stoji s „puško ob boku“ in ob njeni strani 10.000 Albancev, ki so še vedno v Črnigori. Ker so vsi Črnogorci oboroženi z najmodernejšim orožjem in so vsa skladišča municije polna, ter stanejo Albanci Črnogorce vsak dan malo premoženje, bi utegnili do skrajnosti napeta žila kmalo počiti. Kako bi se Avstro-Ogrska vedla v slučaju upada v Turčijo, je izven ministerstva zunanjih stvari neznan, a gotovo je, da bi vsled tega tudi Avstrija močno trpela.

Rusija in Kitajska. V ruskem vnanjem ministerstvu zatrjujejo, da nota, ki jo je izročil ruski odposlanec v Pekingu kitajski vladi (glej včerajšnje tozadevno brzojavko), nikakor še ne znači ultimatum, ker ne stavlja nikakega roka za izpolnitev ruskih zahtev. Rusko ministerstvo za vnanje stvari pa pričakuje, da Kitajska ugodni zahtevi Rusije, ker bi sicer ta napravila odločne korake.

Mestni svet tržaški.

Župan je otvoril sejo ob 7.30 uri ter naznanil, da svet. Zamatia, ki je odložil mandat, vstraja pri svoji odpovedi. Ob enem je župan naznanil, da je odložil mandat svet. Cumar in da se je svet. Ara odpovedal kakor mestni odbornik.

Svet. Cerniutz je interpeliral župana, kako more opravičiti, da se je neki starki, ki stanuje v podstrešju hiše št. 18 v ulici Cavana, ki je last občine, povišalo meseca februarja najemščino od 280 na 450 K.

Župan je odgovoril, da je dotična hiša last neke ustanove, katero občina le vpravlja. Pridržuje si, da odgovori na interpelacijo v eni prihodnjih sej, opaža pa, da je mestni odbor najemščino že znižal od 440 na 350 K.

Dr. Rybař — oziroma ker je odsoten za njega dr. Wilfan je predložil interpelacijo glede zdravnik pri Sv. Ivanu, ker ne stanuje v svojem kraju.

Profosis dr. Constantini je rekel, da ima zdravnik pri Sv. Ivanu dovolj ljenje magistrata, da sme stanovati na periferiji svojega zdravstvenega okrožja, to je v ul. Giulia.

Potem je župan odgovoril na interpelacijo dr. Puecherja v zadevi nakupa zemljišč za mestno plinarno.

Dr. Puecher je odgovoril da ga odgovor deloma zadovoljuje, deloma ne. Predlaga zato, da se otvori o odgovoru debato.

Župan dr. Valerio je odgovoril, da je to po pravilniku nedopustno in zato predlogo ne more dati na glasovanje.

Dr. Puecher je na to stavil v istem predmetu novo interpelacijo na župana. — Prečitani je bil na to predlog mestnega odbora, da se v čast pokojne Cecilije baronice Rittmayer, ki je zapustila mestu del svojega premoženja za zgradbo zavoda za slepce ali v kak drug dobrodelni namen, imenuje ulico Cecilia po njenem imenu in da se jej vzida spominsko ploščo v mestni hiši in da se zaznamuje njeno ime v občinskem atriju.

Dr. Puecher je rekel, da bo glasoval za slednja dva predloga, ne more pa glasovati za prvega, ker se nada, da bo še veliko takih, ki bodo zapustili občini svoje premoženje in bi torej utegnili s časom priti v zadrego, da ne bi več imeli na razpolago ulic za počaščenje dobrotnikov. Bilo je tudi že drugih, ki so zapustili občini, ne del, kakor gospa Rittmayer, ampak celo premoženje, ne da bi se bilo predlagalo, da se prekrti kako ulico na njih ime.

Svet. Ravasini zagovarja predlog mestnega odbora.

Dr. Wilfan je proti prvemu predlogu iz razlogov, ki jih je navedel dr. Puecher.

Pri glasovanju je bil prvi predlog sprejet z večino glasov, druga dva enoglasno.

Prešlo se je na to na volitve dveh članov mestnega odbora na mesto odstopivših svet. Ara in Pianija.

Izvoljena sta bila svet. Samaia in Lucatelli.

Pri volitvi štirih novih članov v odsek za javne zgradbe, je svet. Cerniutz izjavil, da bo volil svetovalce, katere predlaga večina (Banelli, Cosolich, Mordo in Ravasini), misli pa, da ni primerno, da predlaga liberalna stranka šsame hišne posestnike v odsek, ki se ima pečati večinoma s stvarmi, ki so v interesu hišnih posestnikov. (Hrup).

Svet. Ravasini pravi zelo razburjen, da odklanja z indignacijo sumničje svet. Cerniutza. Tu smo vsi le občinski svetovalci, poklicani skrbeti za blagor mesta. (Hrup).

Svet. Mordo se pridružuje izjavi svet. Ravasinja.

Svet. Simonetta smatra izjavo svet. Cerniutza za popolnoma opravičeno. Ko se je v odseku za oskrbovanje mesta razpravljalo o mesarjih, se je moral govornik, ki je mesar, odstraniti iz odseka.

Ravasini: A to je vaš poklic! Puecher: A hišni posestnik ni poklic? (Hrup).

Cerniutz: Ne razumi razburjenja svet. Ravasinja. Ni misli na nikako osebo, a najmanje na Ravasinja.

Mordo: Pa na druge! (Hrup. Župan zvonil).

Izvoljeni so bili po večini predlagani kandidati.

Nato so se vršile nadomestne volitve v nekatere odseke in volitev treh članov v upravni svet občinskega zavoda za mala stanovanja. Župan je odstopil predsestvo podpredsedniku dr. Daurantu.

Prešlo se je na peto točko dnevnega reda, odobritev stavbene črte za z. knj. posestva št. 854 na trgu Goldoni.

Dr. Mrach je predlagal, da se zadevo vrne mestnemu odboru. (Sprejet). — Podžupan dr. Daurant je na to zaključil sejo ob 9.30 zvečer.

Prihod novega škofa mons. dr. Karlina.

S predpoludanskim brzovlakom državne železnice je včeraj ob 11.15 dospel iz Gorice v Trst novoimenovani škof tržaško-koperski mons. dr. Andrej Karlin. Spremljala sta ga stolna kanonika dr. Mecchia in Just Buttignoni, ki sta šla novemu škofu naproti do Gorice. Na openski postaji drž. železnice je novega nadpastirja pozdravil tamošnji župnik in dekan, častni kanonik g. Ivan Slavec, zbralo se je bilo tamkaj tudi veliko število ljudstva. Tudi na sv. ivanski postaji je bila zbrana večja množica ljudi, ki so se nadejali videti novega škofa, ali brzovlak je odrdral dalje, ne da bi se bil ustavil. Točno ob 11.15 je vlak dospel na kolodvor državne železnice pri sv. Andreju. Tu so pričakovali novega škofa: namestnik princ Hohenlohe, župan dr. Valerio, predsednik višega sodišča Jacopig, predsednik pomorske vlade Delles, vojaški poveljnik kontreadmiral Kohen, namestniški svetnik dvorni svetnik Fabiani, finančni ravnatelj baron Kober, načelnik poštnega in brzojavnega ravnateljstva dvorni svetnik Pattay, policijski ravnatelj dvorni svetnik Manussi, ravnatelj državnih železnic Galambos, predsednik deželnega sodišča Milovčić, viši državni pravdnik dr. Chersich, polkovni poveljnik Hubl, predsednik trgovskega in pomorskega sodišča Marcolini, viši finančni svetnik dr. Marinig, prvi državni pravdnik dr. Zencovich, več častnikov, zastopstva raznih korporacij in društev, mnogo drugih oseb ter več dam.

Na čelu stolnega kapitlja ter svetovnega in redovnega svečenstva je čakal novega škofa stolni prošt in kapitularni vikar mons. dr. Petronio.

Ko je novi škof dr. Karlin stopil iz voza ga je prvi pozdravil mons. Petronio in ga predstavil namestniku princu Hohenlohe, ki je potem novega škofa predstavil županu dr. Valerio in drugim načelnikom oblastnj. Na to se je škof podal v gala-kočijo, v katero je sel tudi namestnik, v druge kočije — okolu 20 — so posedli mons. dr. Petronio in drugi načelniki oblastnj ter se odpeljali v škofijsko palačo. Pred državnim kolodvorom se je zbralo več stotin ljudi, tako tudi v obližju in pred škofijsko palačo, ki so novega škofa spoštljivo pozdravljali. Ko je kočija z novim škofom dospela v palačo, so se poslovili namestnik princ Hohenlohe in drugi načelniki oblastnj. Škof se je nato podal v veliko dvorano škofijske palače, kjer so ga pričakovali mestni in okoličanski župniki in drugo svečenstvo. Tu je škofa v imenu svečenstva združenih škofij pozdravil mons. Petronio, na kar se je novi škof v kratkih besedah zahvalil.

Ko se je novi škof vozil iz postaje v svojo palačo, so zvonili zvonovi vseh mestnih cerkva.

Domače vesti.

Najnovejša „Piccolova“ pajacada! — Tržaški „Piccolo“ je razkril svojim čitateljem hud atentat na italijanstvo v teh krajih: karnevalski hrvatizem!! Uverjeni smo, da so se predsinočnjim pionirjem italijanstva kar lasje ježili od groze vsled tega atentata na njegovo veličanstvo — italijanstvo Istre.

Poslušajte le: V občini Veprinac, v Liburniji, je od nekdanj običaj, da v zadnjih dneh pusta hodijo mladeniči, združeni v vrste — prepevajoč nedolžne pesmi — po vasi in pobirajo jajca in druge jedi, ki jih potem zavživajo v gostilni. Doslej je imel ta pohod le karnevalski značaj. Letos pa so se stvari zasukale. Nekateri mladeniči, očitno nahujskani od znanih hujskačev, so ta nedolžni karnevalski pohod spremenili v — hrvatsko demonstracijo. Nosili so slovansko trobojnico in namesto nedolžnih pesmi so prepevali hrvatske narodne pesmi in so temu primerno prikrojili vse drugo svoje postopanje...

Ali našla se je med prebivalstvom, ki je v svojih manifestacijah vsikdar znalo odbijati vsaki naskok hrvatstva, plemenita duša — vplivna in splošno spoštovana, seveda — ki je šla ves ta dogodek — *denuncirat* na okrajno glavarstvo v Volosko. To plemenito dušo je v odsotnosti okrajnega glavarja vsprejel okrajni komisar, ki pa je izjavil — nebo, odpri se! — da takega ustmenega poročila ne more vzeti na znanje, marveč, da treba stvar prijaviti pismeno in sicer v hrvatskem jeziku.

Plemenitega — denuncijanta je seveda ta izjava nemalo začudila, ali vspricho vele-resnega pomena dogodka je storil, kakor se je velevalo. — S tem pa še ni bilo konec te grozote. Nekoliko dni potem se je pojavil v njegovi hiši orožniški stražmojster, ki mu je, z ono ovadbo v roki, velel: „Kako ste mogli pisati, da je bilo vedenje mladeničev v nasprotju s čustvovanjem prebivalstva, ko so tu — sami Hrvatje! Tudi vi ste Hrvat, tu so hrvatska tla in vsa Istra je hrvatska!“ Izrekel je in — odšel!!

„Piccolo“ dostavlja — z resnim obrazom, prosimo —, da stvar ne potrebuje komentarja!! — Tako je, tudi mi pravimo tako. Tudi mi ne pišemo komentarja, ker je več nego gotovo, da je 90 odstotkov te štorije — izlasti, kar se tiče komisarja in orožniškega stražmojstra — pisati na račun „Piccolove“ znane orientalske fantazije in — perfidije. In ker je dopis datiran iz Ičićev, in ker bi se bil ves dogodek izvršil v čisto hrvatski občini naše Liburnije, ni dvoma, da je v vsej tej štoriji „Piccolov“ dopisnik največi — pajac!

Uboگو italijanstvo Istre, stiska tvoja je na višku, ko so se začele vršiti take nezasišane stvari, da v hrvatskih krajih prepevajo hrvatske pesmi...! Škoda, da krave v Ičićih ne znajo čitati. Poslale bi jim predsinočnjega „Piccolo“ in smejale bi se do solz.

Nove uvedbe za redarje. — Pišejo nam: Pri tukajšnjih c. kr. redarjih so v poslednjem času uveli čudne novosti. Če hodiš po mestu, pa srečavaš na vsak korak kako „pikhaubo“. Zakaj to? Ali naj nas to vedno in vedno spominja na to, kako blizu smo — Berolina?! Govore pa tudi, da imajo tukajšnji stražarji po dvakrat na teden „ekserciranje“, in sicer vsi brez razlike, stari in mladi. Čemu pa je to dobro?! Ali morda za to, da bodo lahko v taktu zasledovali tatove, ki jih je v Trstu tako obilno število?!

Govori se celo, da morajo sedaj vsi policijski stražarji osnažiti svoje medalje ter jih nositi vse, kolikor jih kdo ima...

Parada, parada! Čemu? Ali so mari policaji za to tu, da znajo delati parado in lepo prezentirati, delati lepo figuro, če je prišel kak princ v naše mesto — ali pa za to, da delajo mir in red, da skrbje za blagor mesta in njega prebivalcev? Ali niso naši svetrovci itak že dovolj prefriganji in so že stokrat speljali našo slavno policijo na — lim?! Seveda še „pikhaubo“ je treba stražnikom, da jih bodo gospodje tatovi že kilometre daleč videli!

In medalje, ki naj bodo po noči vidno in lesketajoče se znamenje „očesa postav!“ In „ekserciranje“ je seveda potrebno, posebno tudi za one stražarje, ki imajo po 5 do 6 otrok doma!

Poleg tega pa je le toliko moštva, da stražarji večkrat občutijo njega nedostatnost. Gotovo je namreč, da redar, ki opravlja svojo težko in odgovorno službo, treba primernega počitka. Naši redarji pa morajo skoro ves svobodni čas (večkrat celo nočni čas) žrtvovati za službo. Zlasti, če je kdo od moštva obolel, morajo ga zdravi nadomestiti, in dogaja se baje, da morajo stražarji po celih 12 ur zaporedoma stati na straži; ali tedaj seveda — v paradi...!

Tržaška podružnica Slov. plan. društva vabi vse člane in prijatelje na celodnevni, družinski izlet, ki ga priredi v nedeljo 19. t. m. na Veliko Gradišče. — Vspored: Odhod iz Trsta z vlakom drž. železnice ob 8. uri 45 minut do Drage. iz Drage peš čez Pesek in Gročano na vrh Vel. Gradišča. Odmor in potem odhod na Lokve. Iz Lokve povrat v Trst poljuben, preko Lipice, Bazovice ali Divače.

Z Velikega Gradišča se uživa krasem razgled na razne skupine visokih planin, Kras, Istro itd.

Družba sv. Cirila in Metoda razpolaga tudi v postu z razglednicami, ki so času primerne. Sredpostna sredi je blizu, marsikak otrok bo želel videti, kako žgajo babo, še raje pa si bo nabiral prest, katere lete iz nje. Ta pravljica se je ohranila med našim narodom v nekaterih krajih in znani domači umetnik je napravil po tem narodnem motivu sliko, po kateri so nastale družbene razglednice. Pisarna družbe sv. Cirila in Metoda bi prav rada postregla s temi razglednicami in tudi že z velikonočnimi.

Priporočamo trgovcem in odjemalcem sploh te razglednice!

Hlačno krilo. Gospa Zofka Kveder-Jelovškova je izrekla o najnovejši ženski modi sledečo sodbo: „Jaz menim, da je hlačno krilo le prehodna, ne posebno ukusna modna muha. So zdravniki, celo

neki član francoske akademije, ki priporoča hlačno krilo in je hvalijo kot praktično in higijenično. Ampak tako, kakor je sedaj slikajo v raznih modnih žurnalih, je vse prej nego praktično. Svobodna, hitra hoja je pri tolikih kosih blaga, ki se ovijajo okoli členkov, nemožna. Ravnotako je nemogožen skok čez jarek, ker se hlačno krilo še le pod koleno cepi na dva dela. Pri športu nosijo dame že sedaj pod krilom praktične in higijenične reformne hlače, ki so vedno bolj v rabi tudi za vsakdanje. Za postavo ženskega telesa je pa krilo vsekakor bolj praktično in estetično. Predstavljajmo si Marijo Stuart ali pa Marjetico v hlačnem krilu! Saj grede celo turške dame po ulici zakrite v razne površnike, da se njihovih širokih hlač sploh ne opazja. V Zagrebu je imelo ozko žensko krilo zelo malo zastopnic. Upajmo, da se zgodi isto tudi s hlačnim krilom.

Kakor se vidi, je sodba g. Zofke Kveder-Jelovškove o hlačnem krilu zelo neugodna. In ako pomislimo, da spada naša pisateljica med najbolj emancipirane slovenske dame, si lahko mislimo, kako sodijo o hlačnem krilu druge naše dame. No, iz tega seveda ne smemo sklepati, da slovensko ženstvo ne bo nosilo jupe-culotte. Saj modernih stvari ne nosijo zato, ker so morda lepe in estetične, temveč samo zato, ker so... moderne. Ako nova moda prodre pri drugih narodih, potem tudi naše slovensko ženstvo ne bo hotelo zaostajati po geslu: „Je pač moda!“

Delavci lesnih trgovin! V zadnjem času se je pojavilo v Vaših vrstah gibanje, ki meri na to, da bi se odpravilo 10-urno in uvedlo 9-urno delo. Ta zahteva je gotovo opravičena in ni dvoma, da se posreči delavcem lesnih trgovin prodreti s to zahtevo, če nastopijo složno in odločno. V torek, dne 14. t. m. se je vršil sestanek zaupnikov delavcev lesnih trgovin. Na tem sestanku, ki se je vršil v dvorani NDO., se je sklenilo prirediti prihodnjo soboto, dne 18. marca t. l. shod delavcev lesnih trgovin. Shod se bo vršil v dvorani NDO. in začne ob 8. uri zvečer. Delavci lesnih trgovin, vdeležite se v čim večjem številu tega važnega shoda!

Dež. skupina za Kranjsko in Primorsko osr. društva c. k. poštarjev in poštinskih odpravnikov bo imela dne 2. aprila 1911 ob 3. uri popoldne v hotelu „Ilirija“ v Ljubljani svoj občni zbor z dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo načelnstva osrednjega odbora na Dunaju.
3. Poročila tovariš gosp. Schaginger.
4. Poročilo blagajnika.
5. Volitev novega odbora.
6. Raznosterosti.

Tovariši! Pokažite, da se tudi mi na jugu zavedamo svojih stanovskih dolžnosti in pridite, kdor le zamore od doma, k občnemu zboru. Sramotno bi bilo za nas, ako bi zaostajali za drugimi deželami in prišli v tako pičlem številu, kakor je pri nas sicer navada. Vsak član naj privede sosedo nečlana! Tovariši nečlani dobrodošli!

Tržaška mala kronika.

Kradel radi lakote. — Aleksander Hammerle, star 18 let, je bil včeraj aretiran vsled ovadbe kočjaža Angela Marcuzzi, ker je temu vkradel iz hleva torbo v vrednosti 12 kron. Hammerle je priznal tatvino, rekel je, da je prodal torbo za tri krone, in da je storil to, ker je bil — lačen.

Smola kriminalnega veterana. — Redar je včeraj zjutraj zagledal v ul. Nuova znanega mu tiča, ki je ravnokar stopal v Viezzijevo pekarno. — Sel je za njim in ga zasačil, ko je ponujal na prodaj „zlat“ prstan, najprej za 3 krome in potem celo za 30 stotink. Redar ga je aretiral. „Zlatarju“ je ime Ivan Martini, star je 42 let, krošnjar iz Trsta, in je bil že nič manj nego 71-krat kaznovan radi raznih naslovov. Pri aretaciji in tudi pred policijskim uradnikom je razžalil redarja. Rekel je, da je kupil prstan pri nekem zlatarju (?). Odposlali so ga v ulico Tigor.

Loterijske številke, izrebane dne 15. marca 1911:

Lvov	8	57	15	43	39
Praga	79	24	39	52	27

Koledar in vreme. — Danes: Hilarij, in Tacijan, muč. — Jutri: Patrik šk. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 10° Cels. — Vreme včeraj: oblačno, pop. dež.

— Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo. Hladni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Polagano jasenje.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Ilirija“ od Sv. Jakoba priredi v nedeljo, dne 19. marca t. l. Jožefov večer v gostilni g. Babiča v čast raznim Jožefom, članom društva. Radi tega se vabijo vsi člani, da se vdeležijo pevske vaje v petek večer.

Razum tega naznanja pevskega društva sl. občinstvu in cenj. bratskim društvom, da priredi v nedeljo, dne 2. julija t. l. veliko gozdno veselico v Rodiku pri Divači.

Tržaška pogrebno društvo pri Sv. Jakobu vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil dne 25. marca t. l. ob 5. uri popoldne v prostorih NDO. pri Sv. Jakobu.

Prihodnjo soboto, dne 18. t. m. bo redna odborova seja. Vabijo se tudi p. n. predgledovalci računov.

Odsek tržaškega „Sokola“ v Rojanu bo imel svoj redni letni občni zbor v soboto dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih „Kons. društva“ v Rojanu. Dnevni red: 1) Nagovor predsednika, 2) poročilo tajnika, 3) poročilo blagajnika, 4) slučajnosti, 5) volitev novega odbora.

Ako bi ob določeni uri ne bilo navzoče zadostno število članov, se bo občni zbor vršil pol ure pozneje ob vsakem številu.

Tržaško podporno in bralno društvo uljudno vabi p. n. odbornike in njih namestnike k jako važni društveni seji, ki bo jutri v petek 17. t. m. ob navadni uri zvečer.

Novo društvo. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva „Podružnica CMD. v Ljubljani“ s sedežem na Proseku.

Nar. del. organizacija.

Delavci c. kr. javnih skladišč! Vabljeni ste vsi na shod delavcev c. kr. javnih skladišč, ki se bo vršil v soboto, dne 18. marca t. l. ob 7. uri zvečer v prostorih NDO. (ulica Lavatoio 1). Dnevni red: 1. Izvolitev dveh delegatov za konferencije 25. in 26. t. m. 2. Podporni fond NDO. Z ozirom na važnost dnevnega reda je Vaša dolžnost, da pridete na ta shod v čim večjem številu.

Shod delavcev trgovin z lesom se bo vršil v dvorani NDO. v soboto, dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer.

Naše gledališče.

„HČI MESTNEGA SODNIKA.“ Založra v 4 dejanjih (6 slikah). — Po Jos. Jurčiču dramatisoval Ferdo Plemič.

Po Govekarjevih „Rokovnjačih“ in „Desetem bratu“ smo s „Hčerjo mestnega sodnika“ dobili tretjo dramatisacijo Jurčičevih povesti. Če sploh napram kakih stvari, mora biti kritik skeptičen napram dramatisacijam, ker nosijo te že a priori na sebi nekaj nasilnega, nenaravnega. Zato so dramatisacije navadno večalimanje ponesrečeni poizkusi. To trdimo s popolno pravico o „Govekarjevih „Rokovnjačih“ in „Desetem bratu“, dasi sta ti dve deli dosegli na odru velik vspeh, česar pa seveda ni pripisovati njihju umetniški vrednosti, temveč je Jurčič v teh dveh romanih postavil v središče pristno slovenske tipe in je Govekar ti dve igri — zlasti „Rokovnjače“ — v dramatsko-zaokroženi obliki spravil na oder.

Kar se tiče Jurčičeve povesti „Hči mestnega sodnika“, je to delo že samo na sebi preveč feljtonsko in daja kot tako za dramatisacijo pre malo gradiva. Zato smo mnenja, da to delo ni bilo ravno primerno za oder, zato, ker pristno slovenski tipi stoje — tudi v povesti — preveč v ozadju in ne dajajo stvari onega kolorita, ki je lasten „Rokovnjačem“ ali pa „Desetemu bratu“. In tako se je zgodilo, da je napravil gosp. Plemič iz povesti „Hči mestnega sodnika“ navadno ljubezensko tragedijo, kateri pa manjkajo vse lastnosti drame. Medtem ko stopa v Jurčičevi povesti v ospredje boj med meščanstvom in deželnim glavarjem ter je ljubezen sodnikove Helene samo epizodičnega pomena, je dramatisator postavil v ospredje ljubezensko zgodbo in je glavno tendenco potisnil v ozadje. In to se nam zdi velika napaka.

Tudi tehnično je delo pomanjkljivo. G. dramatisator imenuje svoje delo žaloigro v 4 dejanjih, a je sam pristavil v oklepaju „v 6 slikah“. To poslednje je tudi edino pravilno. Prizori, trajajoči po par minut, vendar niso nikaka dejanja, temveč samo navadne slike brez vsake motivacije in zaokroženja,

Tržaška posojilnica in hranilnica reg. zadruga z omejenim poroštvom vabi na

XIX. redni občni zbor

kateri se vrši v ponedeljek 27. marca 1911 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani v lastni hiši (Piazza della Caserma šte. 2).

Dnevni red:

1. Letno poročilo in potrjenje letnega računa.
  2. Razdelitev čistega dobička.
  3. Poročilo o gospodarstvu z rezervnim zakladom.
  4. Razni predlogi.*
  5. Volitev nadzorstva.
- TRST, dne 14. marca 1911.

NAČELNIŠTVO.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen po § 49 zadr. pravil, se vrši drugi v nedeljo, dne 9. aprila t. l. ob 10. uri popoldne z istim dnevnim redom, ki je sklepčen ob vsakem številu zadržnikov.

§ 50. Vsak zadržnik sme pri občnem zboru staviti predloge, kateri niso na dnevnem redu. O teh predlogih pa občni zbor ne more precej sklepati, ampak le odloči, če se sploh vzamejo v pretes, ali če se morajo izročiti posebnemu odelu, ali nadzorstvu, ali pa načelnstvu, da se o njih poroča v bodočem občnem zboru. Ti predlogi se morajo postaviti na dnevni red bodočega občnega zbora.

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmerna.

Bogata izbira izbira popolnih sob od 300 do 4000 kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kladine dvorane v najnovejšem slogu. — SPEOLJALITETA: Železno in medeno pohištvo

Bogata izbira vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

Na obroke! JAKOB DUBINSKY Na obroke!

TRST — ulica dell' Olmo šte. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga

ter moške in ženske suknje.

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cene brez konkurence.

Nezamudite narediti poskus z

NOVO voljno jedilno mastijo

Ceres

Ona je enostavno najpopolnejša kar se jedilne masti izdeluje in prekosi gotovo največja pričakovanja.

Sglašje treba naslovljati na inzeratni oddelok „Edinosti“

Županstvo v Prvačini vabi svoje občinarje, bivajoče najmanj 10 let v Trstu, ki želijo brezplačno doseči domovinsko pravico tržaško, da se oglašijo vsako popoldne od 6.—7. ure pri A. Laneve, kazenskemu zagovorniku v Trstu, Scala al Belvedere št. 4, I. 380

Simić & Co. - Trst

ul. S. Anastasio 8-10

OBAVLJA Agenturske in komisijn. posle Bavi se s prodajo kolonijalnega blaga in nakupom dež. pridelkov.

Kron 6200!

AUTOMOBILI FORD 1911

Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40.000 voz odnoga tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in natekonomskejša kar jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL - TRST

Piazza Goldoni 10—11, Tel. 1734

Velika centralna garage, ulica del Baobi 16, vogal ulica Besobette TELEFON 2247. — STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).

Automobili na posodo po zmerani cenli.

Varstvo in vzdrževanje avtomobilov, — — Solidna postrežba.

Da, gospod! Tudi vam

priporočamo pivo dvojnega kvasa

Sveti Štefan

(Pozor na založno znamko „Sveti Štefan“)

izdelek iz mestne tovarne piva Budimpešta Kötány. Stara znamka svetovnega pomena.

Prodaja se v boljnih prodajalnih jestvin.

Glavna zaloga: R. Gregorich

Trst, via Valdirivo 32. - Tel. 2201. (C.)

Dominik Milanič

lastnik odlikovane pekarnе in sladčičarne v ulici della Guardia št. 24 je odprl

ново pekarno in sladčičarno v ul. Antonio Canova št. 7

(vogel ulice Pietà).

Prodaja se kruh I. vrste in higijeničen, moderno izdelan po cenah brez konkurence. Posebnost: fine sladčice, torte in biškoti. Likerji iz I. tovaren, domačih in inozem. Sprejemajo se vsakovrstna peciva, kakor: torte, krokanti itd. Postrežba na dom.

Odlikovana krojačnica

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste šte. 12, I. nad. - TRST

izvršuje pomladanske in letne obleke

Cene zmerne. Delo solidno.

R. Gasperini, Trst

Telefon šte. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

c. kr. avstrijskih drž. železnice

Sprejme razcarinjane kakoršnegasibodi blaga iz mitnic, dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGODORNEJŠE CENE.

Zastopstvo trdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spiljetu.

PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

ki se tu pa tam vrstijo ena za drugo s kinematografsko hitrostjo.

Nadalje pogrešamo v tej žaloigri tragične krivde sodnikove hčere Helene, kar je pogoj vsaki tragediji. Helena pade pod bodelom Cirijanija popolnoma po nedolžnem. Njene smrti g. dramaturg ni prav motiviral. Tudi značaj drugih oseb so karakterizirani zelo površno in blede. Gledalec, ki ni prečital povesti, si ne more razlagati, zakaj so ti značaj taki in ne drugačni. Povsod primanjkuje duševnih evolucij, ki dajajo vsaki drami pečat. Gosp. Plemič je enostavno vzel iz Jurčiča nekaj prizorov in jih postavil na oder z istimi besedami in dijalogi, kakor jih vidimo v povesti. Svoje individualnosti ni g. dramaturg pristavil nič. G. Plemič je pač storil, kar je bilo v njegovi moči in je njegova dramaturgija, četudi ne popolnoma posrečena, povoljen uspeh, ki lahko postane še večji, ako g. Plemič svojo igro nekoliko predela, črta, kar je nepotrebne in pridoda nekaj svoje individualnosti.

Kar se tiče igranja, lahko rečemo, da je bilo izborna. Igralci so se potrudili, kar se je dalo in zakrili marsikatero pomanjkljivost igre.

Gospica Mekindova nam je v naslovni ulozi sodnikove Helene kreirala dober tip nežne, svojega očeta iskreno ljubeče hčerke, katero po nedolžnem ugrabi Benečan Cirijani. Žal, da vsled pomanjkljivosti igre, ni mogla priti do veljave, kakor bi morala, ako bi imela njena uloga vsaj nekaj dramatične note in tragične krivde. Izborni partner ji je bil g. Ljubič, v ulozi Benečana Cirijanija, ki nas je zlasti v ljubezenskih prizorih naravnost presenetil. Iz njega obeta postati še dober ljubimec, kakor ga doslej še nismo imeli. Njegove naravne, elegantne kretnje, njegov blagovolen organ in prijetna zunanost nam jamčijo to. Častiljiv sodnik in samozavesten branitelj pravic meščanstva je bil g. Boleslavski. Zlasti je ugajal v drugem prizoru, kjer nastopa proti deželnemu glavarju. Tudi njegova maska je bila zelo primerna. Vreden partner mu je bil g. Dragutinović v ulozi deželnega glavarja, pravi tip prevzetnega in brezsrčnega plemenitaša, gazitelja meščanskih pravic. Škoda, da nam dramaturg ni obširneje razpredel tega boja med plemstvom in meščanstvom. To bi bil krasen tema, ki bi zaslužil več pozornosti od strani dramaturga. Vlogo poštenega meščana je dobro rešil g. Bratina. Žal, da je ta uloga še precej neznamenita, da bi moral Grmiščak kot Cirijanijev nasprotnik priti več do veljave. Drvarja Andrejka in njegovo mater, sicer zelo majhni vlogici sta povoljno rešila g. Dragutinovičeva in g. Požar. Sicer pa se ta prizor vsled nedostatnosti odra ni prav posrečil in bi bil lahko brez škode izostal. Dober je bil g. Vaupotič v ulozi paža Jošta. Ugajale so tudi ljudske scene, kakor n. pr. spopad mestnih in glavarjevih stražarjev in upor v zadnjih slikah. Režija je bila tudi topot izborna, ki je mnogo pripomogla k skupnemu vspehu. Zleti bi bilo, da ne ostane samo pri premijerji, temveč, da g. dramaturg popravi svojo igro in nam jo zopet predstavi v novi, zboljšani obliki. Vspheh ne izostane.

V nedeljo, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer benefična predstava gospoda in gospe Dragutinovič. Igrali bodo svetovnoznano komedijo Rudolf Lotharjevo

KRALJ HARLEKIN

Vsi, ki ljubijo naše gledališče in se veselijo njegovega napredka, naj pridejo k nedeljski predstavi, da s svojim obiskom dokažejo svoje zanimanje in spoštovanje našemu režiserju in njegovi marljivi gospej. Resnica je namreč, da nismo imeli še režiserja, ki bi bil tako marljiv in vreden in ki bi tako dosledno izvrševal svojo nalogo po intencijah odborovih. Če to nedeljo napolnimo gledališče do zadnjega kotička, izvršimo le svojo dolžnost, kajti s tem dokažemo, da znamo ceniti delo naših Dragutinovičev.

Vratarica „Narodnega doma“ prodaja vstopnice.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. Danes prva repriza Wagnerjeve opere „Mrak Bogov“ (Götterdämmerung).

POL. ROSSETTI. Danes repriza krasno inscenirane feerije „La polvere di Pirlimpinpin“.

EDEN. Danes novi varijetetni program.

DAROVL

Za stavbo šole pri Sv. Jakobu so plačali drobtinarji za 37. do 40. tedna 20 kron. Protidrobtinar pa za isti namen in isti čas 10 K. Hvala!

Vesti iz Goriške.

Nezgodna na Bohinjski železnici.

Kanal 15. marca ob 8. uri zjutraj. Včeraj, dne 14. t. m. zvečer se je pripetila v Bohinjski Beli velika železniška nesreča. Tovorni vlak št. 74, ki vozi s te postaje proti Jesenicam ob 11 uri 5 min. po noči, je imel, kakor vsi drugi tovorni vlaki, radi

strmine proge dva stroja, ednega pred, ednega za vlakom.

Ko je omenjeni vlak odpeljal s postaje, je službujoči uradnik zapazil, da je vlak raztrgan. Dal je znamenjene, naj se zadnji del raztrganega vlaka ustavi. Strojvodja prve lokomotive je opazil to znamenje in je menil, da velja njemu ter ustavil stroj, zadnji pa ne.

Vsled tega je potisnila slednja lokomotiva vlak skupaj s tako silo, da je 7 vozov popolnoma razbitih, 8 voz je pa raztrčilo. 7 razbitih voz je popolnoma na kupu eden vrh drugega, tako da je gromada voz visoka kakor je postajno posloplje. Raztrčeni vozovi so pa bili vrženi proti blokni hišici pri severnem ogibalu in so isto popolnoma demotirali z vsemi električnimi napravami za postavljanje ogibal vred. Ponesrečil ni nihče razun nekega sprevodnika, ki je pa le lahko opraskan.

Ogibalni čuvaj je v svojo srečo v istem hipu šel iz blokne hišice, da da tudi on znamenje: stoj! Proga bo težko do večera svobodna. Vstavljen je ves tovorni promet. Osebnih in brzovlakov vozijo le do tja in nazaj. Tam morajo potniki presedati, vsled česar imajo veliko zamudo vsi osebni vlaki. — Škoda znaša več sto tisoč kron. — (Tukajšnje ravnateljstvo c. kr. železnic javlja, da je promet že popolnoma vspostavljen. Op. ured.)

MALI OGLASI. MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj in s oddelku.

Méd prve vrste se dobiva v trgovini Ivan Počkaj, via Petronio 2. 475

Išče se mladeniče krojaške pomočnike. Naslov: Barriera vecchia 13, prodajalna Galperti. 459

Gostilna „Alla Citta di Cilli“ na novo otvorjena v ulici S. Lazzaro št. 14 (blizu cerkve sv. Antona novega), priporoča svojo izvrstno kuhinjo in dobro vino vsake vrste. Marčno pivo. — Se priporoča udani Matelik, lastnik. 458

Botegin za staro pehištvo in izgotovljene obleke se radi boleznin takoj prod. Via del Rivo 12. 469

Mizar M. Majcen javlja slavnemu občinstvu, da se je preselil v ulico Belvedere 28, vogel Torquato Tasso. Obenem se priporoča za obilen obisk. 473

Izgubil se je deček z belimi lasmi, nosi kratke hlače in površnik. Kdor ga najde, naj naznani c. kr. policiji v Trstu. 474

Na Opčinah št. 246 se odpre mesnica. — Slav. občinstvu se priporoča Fran Magdalenec. 476

Gospodična večja slovenskega, nemškega, deloma tudi italijanskega jezika v pisavi in jeziku, z lepo pisavo, in tudi drugače zelo izobražena, išče primerne službe. Naslov pove inseratni oddelek. 442

Išče se dekle za kmetijo, da se razume tudi gospodinjstva, mlada ali tudi vdova, služba takoj. Ponudbe na Inseratni oddelek pod „Dekla 466“. 466

Kovačija s potrebnim orodjem in stanovanjem v Vipavi se odda za več časa v najem. — Več se izve pri Jos. Petrovčiču v Vipavi. 454

Josip Trampuš Trst, ulica Industrija št. 3 (Sv. Jakob) priporoča svojo pekarijo. Večkrat na dan svež kruh. Zaloga moke vsake vrste iz prvih mlinov. Vino in likerji v steklenicah. Sladčice in biškoti. 1928

Akademični kipar Ivan Zajec ustanovil je svoj kiparski atelje v Trstu pri Sv. Ivanu (zraven cerkve) ter se priporoča svojim cenj. sorojakom na vsa v to stroko spadajoča naročila. 238

Mladenič 25 let star, zmožen vrtnarskega dela, želi stopiti v stalno službo, n. pr. v kako vilo. Ivan Ljubič, ulica Lloyd št. 22, III, Trst. 464

MESO! MESO! Raspošiljam izvrstno volovsko meso, teletino ali avinjsko meso. — Zaboje za 5 kg prosto po poštnem povzetju za samo kron 5.— proti jamstvu. — Friedmann M., Hernisce, Ogrsko. 437

Dvorec (vila) tik pred smrekovim gozdom, s kostanjevim prostorom sadni in vrt za zelenjavo, 5 minut oddaljen od Celja, v krasni legi, se prodaja za 30.000 kron. Natančneje pri ins. oddelku Edinosti. 437

GOSTILNA N. D. O.

ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je popolnoma na novo preurejena in po najmodernejšem slogu slikana. Točijo se različna pristna vina. Ob vsakem času se dobijo gorka in mrzla jedila. Gostilna je otvorjena vsako soboto in nedeljo do 1. ure popolnoma.

1861 Pol stoletja uspehov 1911. V vseh lekarnah v Trstu in zunaj se dobé Pastiglie Prendini proti kašlju. boleznin v grlu, hripavosti, katarru. Glavna zaloga: LEKARNA PRENDINI. Progročajalcom velik pogost.

ZAHVALA. Podpisana se najsrčneje zahvaljuje vsem onim, ki so z njo sočustvovali za časa boleznin in ob britki izgubi nje matere, soproge odnosno hčere, gospe JANJE ŠTOLFA. Posebno zahvalo izrekamo vsem onim, ki so prišli od blizu in daleč spremit pokojnico k večnemu počitku, mej temi slavnemu uradniškemu in učiteljskemu zboru sežanskemu, deputaciji častnikov tuk. garnizije, zastopstvu tuk. ženske podružnice družbe sv. C. in M., sploh vsem drugim prijateljem in znancem ter sežanskim pevcom za ganljive nagrobnice. V SEŽANI, dne 15. marca 1911. Rodbina Štolfova.

Slovinci! - Hrvat! - Srbi! - Čehi! Odprla se je v Trstu, ulica Glosue Carducci 9 nova elegantna hrvatsko-slovenska BRIVNICA. BRADIČ & TIŠLJAR. Urejena je po najmodernejšem načinu. — Za točno postrežbo se jamči. 316

Razpis službe. Na podlagi sklepa občinskega zastopa od 6. marca 1911 št. 325 razpisuje podpisano županstvo službo obč. zdravnika v občini Komen. Plača po dogovoru. Prošnje je vložiti na županstvo najkasneje do 30. marca t. l. Nastop službe takoj. Vsa pojasnila daje radovoljno županstvo. Županstvo občine Komen dne 10. marca 1911. Župan: V. Jazbec l. r.

Vek. Petrovčič čevljarški mojster Trst, ul. Barr. vecchia 40. Zaloga izdelanih domačih čevljev. Sprejemajo se naročila po meri.

UMETNI ZOBJE Plombiranje zobov Izdiranje zobov brez vsake bolečine Dr. J. Čermák || V. Tuscher : zobozdravnik : || koncesij. zobni tehnik ... TRST ... ulica della Caserma št. 13, II. n.

Krojačnica za civiliste in vojake.: Franjo Polanec v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6, II. n. Priporoča se slavnemu občinstvu in vojaštvu za vsakovrstna dela. Blage prve vrste, dele solidne, cene zmerno.

Novo pogrebno podjetje v Trstu Corso št. 49 (vogal Piazza C. Goldoni) Telefon 1402 Popolnoma preskrbljeno z vso potrebno opravo za izvršitev pogrebov vsakega razreda. Ima na izbero monumentalne voze s steklom in električno razsvetljavo, črno-zlate črno-srebrne, belo-zlate itd. Prevažna mrliče na vse dele sveta. — Umetna oprava za postavljanje mrtvaških SOB in ODRŌV. Prodaja razne krste, sveče, vence iz umetni. svežih cvetic, porcelane, perle, metala VSE MRTVAŠKE PREDMETE. — Cene ugodne.

ZDRAVNIK dr. D. KARAMAN specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos) ordinuje na svojem stanovanju v Trstu Corso št. 12 od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne. TELEFON 15/IV. 356

Antonio Spanghero DEKORATIVNI SLIKAR Naslednik tvrdke DELALNICA: DOMENICO DELISE. Via Madonna 7. Telefon 160 Trst Telefon 160. VELIKA ZALOGA. — Papir za tapeciranje najboljših tovarn. Prevzame vsakovrstna stavbena dela in dekoracije za sobe. — SPECIALITETA: imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Hans Schmidt tehnični zobozdravnik TELEFON TRST št. 1085. ul. della Zonta št. 7, I.

ŠOLA ZA JEZIKE Polyglotte Acquadotto št. 16 prvo nadstropje. Nova metoda za naučenje modernih jezikov. Izvanredno ugodna prilika!!! Nemško . 8 lekolj Kron 4 { Dvo : 1 lekolj Francosko 8 lekolj Kron 6 { v aki : teden. Angleško . 8 lekolj Kron 6 Vpiše se lahko vsak dan od 11.-1. In 7.-9. Ravnatelj lastnik Prof. Paolo Marquardt.

Bogomil Pino bivši urar v Sežani : ima svojo novo prodajalno UR v TRSTU ul. Vine. Bellini .. št. 13 .. nasproti cerk. sv. Ant. nov. VERIŽICE po tov. cenah